

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 27

Warszawa, 19 listopada 2015 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony w VII kadencji w dniu 18 lipca 2014 r. na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2, art. 4 ust. 3 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

**- o zmianie ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku
regionalnym, a także niektórych innych
ustaw.**

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli – został wskazany Pan Zbigniew Kadłubek.

MARSZAŁEK SEJMU

(-)Marek Kuchciński

Ustawa

z dnia

**o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym,
a także niektórych innych ustaw**

Art. 1

W ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z dnia 31 stycznia 2005 r., z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 2 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

Za mniejszości etniczne uznaje się następujące mniejszości:

- 1) karaimską;
- 2) łemkowską;
- 3) romską;
- 4) śląską;
- 5) tatarską.

2) art. 24 ust. 1 pkt. 2 otrzymuje brzmienie:

2) przedstawiciele mniejszości w liczbie:

- a) dwóch przedstawicieli mniejszości białoruskiej,
- b) jeden przedstawiciel mniejszości czeskiej,
- c) dwóch przedstawicieli mniejszości litewskiej,
- d) dwóch przedstawicieli mniejszości niemieckiej,
- e) jeden przedstawiciel mniejszości ormiańskiej,
- f) jeden przedstawiciel mniejszości rosyjskiej,
- g) jeden przedstawiciel mniejszości słowackiej,
- h) dwóch przedstawicieli mniejszości ukraińskiej,
- i) jeden przedstawiciel mniejszości żydowskiej,
- j) jeden przedstawiciel mniejszości karaimskiej,
- k) dwóch przedstawicieli mniejszości łemkowskiej,
- l) dwóch przedstawicieli mniejszości romskiej,
- m) dwóch przedstawicieli mniejszości śląskiej,
- n) jeden przedstawiciel mniejszości tatarskiej;

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

UZASADNIENIE

Celem nowelizacji ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw jest nadanie społeczności Ślązaków statusu mniejszości etnicznej. Cel ten realizuje zmiana pierwsza w artykule 1 proponowanej nowelizacji, która stanowi o wpisaniu tej grupy etnicznej w treść art. 2 ust. 4 nowelizowanej ustawy. Ze zmianą tą koresponduje propozycja zmiany w składzie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Zmiana druga w artykule 1 dodaje do art. 24 ust. 1 pkt. 2 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym zawiera zapis poszerzający liczebność Komisji Wspólnej o dwóch przedstawicieli mniejszości etnicznej śląskiej. W przypadku wejścia w życie proponowanych niniejszy projektem zmian konieczne będzie rozszerzenie o kolejną mniejszość etniczną objętą ochroną zobowiązania Rzeczypospolitej złożonego w odniesieniu do Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych którą Rzeczpospolita Polska ratyfikowała jako członek Rady Europy.

W polskim prawodawstwie za mniejszość etniczną uznaje się grupę obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
- 3) dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
- 4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
- 5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
- 6) nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

W 2011 r. podczas polskiego Narodowego Spisu Powszechnego, narodowość śląską zadeklarowało 847 000 osób, w tym 376 tys. osób zadeklarowało ją jako jedyną narodowość, 436 tys. osób jako identyfikację pierwszą, a 411 tys. jako identyfikację drugą. Byli to obywatele polscy zamieszkali głównie w województwach śląskim i opolskim, czyli na terenach, na których Ślązacy są ludnością autochtoniczną od dziesiątek pokoleń. Jest więc to społeczność mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej. Część terenów rdzennie zamieszkałych przez tę ludność znajduje się obecnie w Republice Czeskiej, gdzie w roku 2011 narodowość śląską zadeklarowało 12 231 osób, z tego najwięcej w kraju morawsko-śląskim. Diasporę śląską znajduje się w wielu krajach świata, głównie w Niemczech i USA, gdzie w Stanie Texas kilka miejscowości wokół miasteczka Cestohova rozbrzmiewa od 150 lat śląszczyzną spod Opola.

Podwaliny dzisiejszej śląskiej wspólnoty etnicznej stworzyły plemiona śląskie z grupy plemion zachodniosłowiańskich, które w V wieku zajęły dorzecze środkowej i górnej Odry, opuszczone przez wcześniej gospodarujących tu Celtów i Germanów. O istnieniu śląskiej organizacji plemiennnej w VIII wieku świadczy wspólny ośrodek kultu na szczycie góry Ślęża w Sudetach oraz wał obronny oddzielający Śląsk od mieszkających na zachód Serbów Łużyckich. Plemiennne państewko Ślązaków było pierwszym krokiem do utworzenia prawdziwego państwa narodowego, jednak w końcu IX wieku zostało ono podporządkowane państwu Wielkomorawskiemu, a przez większość X wieku Królestwu Czech. Ślązacy przyjmowali chrzest z rąk misjonarzy kierowanych z Czech i Moraw na ich ziemię przez świętych braci Cyryla i Metodego.

Pod koniec X wieku władca Polan Mieszko I odebrał Śląsk Czechom. Tak rozpoczęło się 300 lat wspólnej śląsko-polskiej historii. Właściwie była to historia śląsko-piastowska. Piastowie jako ród wywodzący się od Mieszka I byli Polanami sprawującymi władzę nad podbitymi plemionami słowiańskimi. W XII, w czasach rozbicia dzielnicowego w Polsce, Piastowie śląscy stali się samodzielnymi książętami, stopniowo przechodzącymi pod zwierzchnictwo korony Czeskiej. Proces ten ostatecznie zakończył się w połowie XIV gdy w wyniku wojen z Czechami król polski Kazimierz Wielki w imieniu Królestwa Polskiego zrzekł się roszczeń do Śląska. W koronie czeskiej, przez cały czas jej zwierzchnictwa nad ziemią śląską, to jest aż do połowy XVIII w. działał Książęcy Sejm Śląski, który był zgromadzeniem stanowym księstw śląskich podległych zwierzchniej władzy króla czeskiego. Był praktycznym wyrazem autonomii i konsolidacji ówczesnego Śląska i jest porównywalny z sejmikami nowożytnych terytoriów i państw. Ślązacy, jako społeczność nie byli w tym czasie dobrze postrzegani przez polskich sąsiadów zapewne z powodu wielkiego wpływu politycznego, jaki wywierali na poszczególne dzielnice Polski, aż do czasu Jagiellonów. Tak opisuje to Jan Długosz w swej XV-wiecznej kronice: „Żaden naród sąsiadujący z królestwem Polskim nie jest bardziej zawistny i wrogi Polakom od Ślązaków”.

Czasy Piastów Śląskich owocują rozkwitem ich ziem, głównie poprzez wpływ osadnictwa z terenu dzisiejszych Niemiec. Na Śląsku zjawiskiem normalnym była egzystencja „obok siebie” i „ze sobą” kilku języków i wyznań. Jest to okres asymilacji elementów kultury i języka czeskiego, polskiego i niemieckiego z rdzenną etniczną kulturą Ślązaków. Słyszymy to do dziś w śląskiej mowie i znajdujemy w śląskim obyczaju. Na ten okres przypada również rozwój szczególnego poczucia przynależności terytorialnej. Ślązacy czuli się przedstawicielami jednej nacji. Punkt odniesienia dla ich tożsamości stanowiła ich śląska ziemia. Stołeczny Wrocław był metropolią oddziałującą na ten rozległy teren. Tutaj obradowali książęta i stany całego Śląska, broniąc interesów kraju. Dzięki wsparciu książąt i stanów zaczęto się zajmować naukowo historią regionu. W granicach Śląska istniało zróżnicowane, lecz powszechne poczucie przynależności do jednej wspólnoty kulturowej, rozumianej przez współczesnych jako narodowość śląska. Tak opisuje to Julius Ruggieri, wysłannik papieski w XVI wieku: „Mają oni (Ślązacy) niewypowiedzianą łatwość uczenia się języków i przyjmowania zwyczajów innych narodów. Mimo to jednak wysoko cenią, co tylko jest narodowym, są po większej części wielkimi miłośnikami samych siebie.” Przykład jednoznacznego wyrażania swej śląskiej narodowości znajdujemy u Anzelma Ephorinus’a (Anzelma Eforinusa) XVI-wiecznego śląskiego humanisty i lekarza, który urodził się w Mirsku nad Kwisą na Dolnym Śląsku, na granicy Łużyc. W Padwie otrzymał on tytuł doktora medycyny. Następnie został mianowany pierwszym lekarzem miasta Krakowa. Wykładał dialektykę i logikę na Akademii Krakowskiej. Korespondował z Erazmem z Rotterdamu który, wielokrotnie zwracał się do niego jak do Polaka, na co Anzelm, podpisując się w liście, napisał: „Anselmus Ephorinus, Silesius non Polonus” („Anzelm Eforyn, Ślązak nie Polak”).

W XVI w. Korona Czech, a wraz z nią księstwa śląskie przeszły w ręce rodu Habsburgów. W wyniku przegranej wojny prusko-austriackiej Śląsk w roku 1763 w znacznej części przeszedł w skład Królestwa Prus. Pod władzą rodziny cesarskiej pozostały śląskie księstwa: nyskie, opawskie, karniowskie i cieszyńskie, z których utworzono Księstwo Górnego i Dolnego Śląska ze stolicą w Opawie. W 1849 roku nadano temu księstwu rzeczywisty status Kraju Koronnego Cesarstwa Austrii z 30 osobowym Sejmem (Schlesische Landtag) w Opawie. Od roku 1861 funkcjonowało ono jako region autonomiczny z własnym śląskim rządem krajowym, aż do upadku Cesarstwa tj. do roku 1918. Śląsk Pruski nie cieszył się taką autonomią. Był on na wzór wcielonej do Prus polskiej Wielkopolski miejscem systemowej

kolonizacji niemieckiej i obszarem germanizacji w zakresie działalności wszelkich urzędów, kościołów i szkół, łącznie z nauką zawodu. Przeciwni temu Ślązacy częściowo zaczęli identyfikować swoją kulturę i słowiański język z kulturą i mową polską. Pamiętajmy, że język śląski nie funkcjonował w tedy w formule administracyjnej, religijnej, czy literackiej. Nikt nie nauczał też historii Śląska i Ślązaków. Tak więc na Śląsku Pruskim, a później niemieckim, polskość wydawała się być jedyną alternatywą dla niemieckości, do której przymuszano Ślązaków. Stało się to podatnym gruntem dla krzewicieli idei polskości Śląska, którzy roztaczali wizje wolności kulturowej i lepszego standardu życia Ludu Śląskiego w mitycznej, bo nie istniejącej przecież wówczas, Polsce. Działania tego rodzaju budziły jednak sprzeciw niektórych polskich patriotów, między innymi Arcybiskupa Prymasa Polski księdza Floriana Stablewskiego, który oświadczał ze zrozumieniem: „Potępiam propagandę polską na Górnym Śląsku, bo z tej dzielnicy, oddzielonej na podstawie prawno-państwowej przez pięć czy sześć stuleci od Polski, a zatem w czasie, w którym uczucia narodowego w naszym rozumieniu w ogóle nie było, rozbudzenie tego uczucia nie ma w dobie dzisiejszej żadnego usprawiedliwienia.” Mimo niemieckiej presji i polskiej agitacji ruch narodowy śląski zdołał ujawnić się w Prusach w czasie Wiosny Ludów. Hasło stworzenia Ligi Śląskiej popierającej narodowość śląską zostało wysunięte publicznie przez malarza i poetę Jana Gajdę, który opublikował swą „Odezwę do ludu górnośląskiego” 7 kwietnia 1849 roku na łamach polskojęzycznego „Dziennika Górnośląskiego” w Bytomiu.

Inaczej było w otwartym na wielonarodowościowy skład państwa Cesarstwie Austriackim. W czasie Wiosny Ludów miały tu miejsce ogromne zmiany społeczno-polityczne, jak również silne ruchy narodowowyzwoleńcze, m.in. czeskie, polskie, śląskie i tzw. wszechniemieckie. Wydarzenia te zmusiły Austrię m. in. do uznania równouprawnienia wszystkich narodów Cesarstwa. Na tej fali w roku 1848 powstał Związek Ślązaków Austriackich opowiadający się za zjednoczeniem austriackiego i pruskiego Śląska, jako samodzielnego państwa w ramach Związku Niemieckiego oraz za odrębnością narodową Ślązaków. Działania tej organizacji doprowadziły do usamodzielnienia Kraju Koronnego Księstwo Górne i Dolne Śląska, zwanego Księstwo Śląskie. Państwo to wchodziło w skład Cesarstwa, na równych zasadach jak np. Królestwo Czech, Margrabstwo Moraw, czy Królestwo Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim i Księstwami Oświęcimskim i Zatorskim. Księstwo Śląskie posiadało własny Śląski Sejm Krajowy i autonomię w sprawach wewnętrznych realizowaną przez Rząd Krajowy. Przetrwało ono do końca Cesarstwa to jest do roku 1918. Początkowo używano w księstwie języka polskiego jako języka urzędowego, gdyż nie istniał skodyfikowany język śląski. Nie używano też języka czeskiego, gdyż Czechy dążyły w tym czasie do wcielenia Śląska i Moraw w skład Kraju Koronnego Królestwo Czech. Ostatecznie w 1851 roku uznano za urzędowy język niemiecki, gdyż w ocenie władz centralnych Cesarstwa: „języki polski i czeski, nie są na Śląsku w ogóle używane, natomiast będący w użyciu, nieco podobny do polskiego, dialekt ludowy wasserpolakisch, nie nadaje się na język urzędowy”. Zwartą społeczność księstwa stanowili zgodnie żyjący w symbiozie Ślązacy tak o germańskim, jak i o słowiańskim rodowodzie. Tak ilustruje to ich wystąpienie z roku 1861 z Klimkowic: „My podpisani niemieccy Ślązacy zagłosujemy przeciwko związkowi z Czechami. Gdyby Czesi z królestwa próbowali nas na siłę wcielić do ich wyśnionego związku, to im przeciwstawimy nie tylko nasze niemieckie usposobienie, ale i czyny. Także i my podpisani Ślązacy pochodzenia słowiańskiego, słusznie zagłosujemy, że z niemieckimi Ślązakami chcemy żyć we wspólnocie, jako bracia, a o wspólnocie z Czechami nie chcemy słyszeć. (...) My żadnych przedstawicieli na Zjazd Słowiański nie wyślemy. Kto tam ogłosi się przedstawicielem Śląska, będzie uznany za nadętego głupka i uzurpatora. Nie chcemy podziałów na naszym Śląsku, ale miłość i jedność,

jako między braćmi jednej matki. Jesteśmy dalecy od propagowania niechęci do Niemców. Chcemy wraz z nimi mieć wspólne widoki na przyszłość, ale nie w zjednoczeniu z zaślepionymi Czechami pod wodzą rosyjskiego bata.” Tu wyjaśnienie, że dążący do emancypacji Czesi szukali wsparcia Rosji w opozycji do Austrii.

Po I-wszej Wojnie Światowej przyszłość Śląska rozegrały między sobą Niemcy i odradzająca się Polska. Podczas międzynarodowych rozmów padały postulaty utworzenia niepodległego państwa śląskiego. Pomysły te, choć początkowo spotkały się z zainteresowaniem Komisji Międzysojuszniczej, upadły na skutek protestów Francji. Ostatecznie nie dopuszczono nawet do tego by wśród pytań plebiscytowych pojawiła się opcja państwa śląskiego. Ze strony śląskiej idee niepodległościowo-narodowe reprezentowała przede wszystkim Śląska Partia Ludowa Józefa Koźdonia, założona na terenie Księstwa Śląskiego w Austro-Węgrzech w 1909 r., która wraz z gronem sympatyków skupionych w Związku Ślązaków stanowiła grupę około 100 tysięcy osób. Ugrupowania te współpracowały z Ewaldem Lataczem, liderem Związku Górnoślazaków założonego w 1919 r. w Bytomiu. Związek stojąc na stanowisku odrębności narodowej Górnoślazaków, postulował utworzenie niepodległej, neutralnej Republiki Górnośląskiej, osiągając w roku 1921 liczbę około pół miliona członków. W okresie międzywojennym, uznania narodowości śląskiej, jako mniejszości narodowej lub etnicznej, domagał się, działający w latach 1925-1934 w granicach Polski, Związek Obrony Górnoślazaków, posiadający ok. 10 000 członków i zwolenników. Według Wojciecha Korfatego, w okresie międzywojennym 1/3 ludności w polskiej części Górnego Śląska nie miała skryształizowanej świadomości polskiej lub niemieckiej i określała się po prostu jako Ślązacy. Niektórzy, którzy wcześniej popierali Polskę, rozczarowani polityką polskich władz nierzadko akcentowali swoją śląskość lub niemieckość. Natomiast o sytuacji w niemieckiej części Górnego Śląska w okresie międzywojennym donosił polski konsul w Bytomiu – Aleksander Szczepański, który w swym raporcie dla władz Rzeczypospolitej Polskiej, stwierdził: „daje się tu zauważyć wzmożenie się pojęcia „Górnoślazak” jako narodowość”.

W wyniku trzech powstań śląskich w roku 1922 niewielki wschodni skrawek Śląska został włączony do Polski, co z formalnego punktu widzenia można uznać za fakt powrotu po 600 latach historii Śląska w obszar historii Polski. Jednak pełny powrót Śląska do Polski datuje się od 1945 r. i jest efektem nowego podziału Europy po upadku III Rzeszy. Ze względu na szacunek dla naturalnej wielonarodowościowej specyfiki społeczności Ślązaków, którą tworzyli głównie Słowianie – Ślónzoki oraz Germanie – Oberschlesier utworzono w Państwie Polskim autonomiczne Województwo Śląskie ze stolicą w Katowicach, z własnym skarbem i 48 osobowym Sejmem Śląskim jako władzą ustawodawczą o szerokich kompetencjach oraz ze Śląską Radą Wojewódzką jako władzą wykonawczą. W Polsce okresu międzywojennego zarówno poszczególni politycy, jak i władze państwowe prowadziły różnorodne działania tłumiące poczucie tożsamości narodowej wśród społeczności etnicznie niepolskich zamieszkałych na terenie Rzeczypospolitej. Dotyczyło to głównie obszaru edukacji i administracji państwowej. Sprzeciwiali się temu niektórzy intelektualiści. Należał do nich między innymi warszawski slawista Jan Nieciśław Baudouin de Courtenay, który krytykował polonizację Kaszubów, Ślązaków i Białorusinów, porównując ją z rasyfikacją Polaków przez władze carskie.

W czasach III Rzeszy w spisie narodowym w roku 1940 w rejencji katowickiej prowincji Śląsk narodowość śląską zadeklarowało 157 057 osób (6,78%), natomiast język śląski – 288 445 (12,45%). Jednak w spisie tym „narodowość ślązacką” (Ślonzaken Volk) można było

deklarować wyłącznie na terenie Śląska Cieszyńskiego, natomiast około 400-500 tys. respondentów z dawnego pruskiego Górnego Śląska, którzy w rubryce narodowość podali „Górnoślązak” (Oberschlesier) przypisano do kategorii: narodowość niemiecka. Podzielono również kategorię językową, cieszyńscy Ślązacy mogli deklarować język „ślazacki” (Slonzakisch) – 184 tys. deklaracji, a Górnoślązacy – język „wasserpolnisch” (co w oczywisty sposób miało zniechęcać i zniechęcało do takiej deklaracji) – zaledwie 104 tys.

Również po zakończeniu II Wojny Światowej dostrzegano odrębność narodową Ślązaków. W sporządzonej przez polskie władze wiosną 1945 roku ankiecie ludności pokazań grupę stanowiły osoby wpisujące do ankiety narodowość górnośląską, np. w Zabrze 22% mieszkańców. Według raportu milicji w Strzelcach Opolskich aż 50% ludności miejscowej uważało siebie za Górnoślązaków, czyli ani Niemców, ani Polaków. Z Opola informowano, że: „Ludność miejscowa nieraz akcentuje, że czuje się nie Polakami, a tylko Ślązakami. Określenie „Polak” stosuje tylko w odniesieniu do ludności napływowej”. Władze polskie identyfikowały śląski regionalizm z separatyzmem i obawiały się go. Już od 1945 starano się unikać określeń „Polak i Ślązak”, używanych dla przeciwstawiania sobie ludności napływowej i miejscowej. Wojewoda Śląski Aleksander Zawadzki w maju 1945 stwierdził: „Na zawsze skończył się okres traktowania Ślązaków jako narodowość odrębną, pośrednią między Polakami a Niemcami”.

Zarówno przed II Wojną Światową, jak i po niej władze Polski, na podległych jej terenach Śląska prowadziły intensywną działalność polonizacyjną wobec Ślązaków. Podczas II wojny światowej i w czasach PRL z przyczyn politycznych nie była możliwa działalność organizacji głoszących odrębność narodową Ślązaków. Mimo to poczucie etnicznej odrębności wśród Ludu Śląskiego nie zagięło. Sprawa narodowości śląskiej odżyła po przemianach demokratycznych 1989 roku, tym niemniej władze polskie nadal blokują działalność śląskich organizacji etnicznych takich jak np. Związek Ludności Narodowości Śląskiej, czy Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej odmawiając im prawa do rejestracji. Na niezgodność tej sytuacji z duchem ratyfikowanej przez Polskę Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych, wielokrotnie zwracali uwagę eksperci stanowiący Komitet Doradczy przy Komitecie Ministrów Rady Europy. W związku z tymi uwagami Komitet Ministrów w swojej Rezolucji Nr ResCMN(2012)20 z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie realizacji przez Polskę postanowień Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych przyjął w obszarze spraw problemowych między innymi następujący wniosek w odniesieniu do Polski: „Pomimo znacznej liczby osób deklarujących w ostatnim spisie powszechnym narodowość śląską i posługiwanie się językiem śląskim w domu, władze, oprócz sejmowej Komisji ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, nie rozpatrzyły sprawy od czasu pierwszego cyklu monitorowania i nie nawiązały dialogu z zainteresowanymi osobami.”, a następnie wydał skierowane do Polski zalecenie do nawiązania dialogu z przedstawicielami osób zainteresowanych ochroną przewidzianą w Konwencji ramowej, to jest ze Ślązakami. Zalecenie to do dziś nie zostało zrealizowane, wobec czego kilkanaście śląskich organizacji regionalnych współdziałających w ramach Rady Górnośląskiej podjęło uchwałę o stworzeniu społecznego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw, którego celem jest nadanie społeczności Ślązaków statusu mniejszości etnicznej.

Spółeczność ta w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem i kulturą, a jednocześnie dąży do zachowania swojej tradycji wyrosłej w oparciu o specyficzny dla niej, wyżej opisany kontekst historyczno-społeczny. Historia Śląska i Ślązaków wywarła niezatarty wpływ na ich świadomość etniczną, na mentalność, tradycję, obyczaj i język. Ten przekaz pokoleń nosi w sobie szczególnie wyraźnie mowa śląska.

Etnolekt - język etniczny - śląski występuje w postaci czterech podstawowych dialektów, z licznymi odmianami w obrębie województw śląskiego i opolskiego, gdzie jest środkiem komunikowania się ponad 500 tysięcy osób. Pomimo wątpliwości i różnic w klasyfikacji języka śląskiego, Międzynarodowa Organizacja Językowa ISO (International Organization for Standardization) oficjalnie wpisała język śląski do rejestru języków świata przypisując mu kod ISO: 639-3 oraz identyfikator kodu: szl. W związku z tym język śląski funkcjonuje w polskim systemie prawnym jako język naturalny, o którego kodzie mówi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych. Także Biblioteka Kongresu Stanów Zjednoczonych - największa i najbardziej prestiżowa instytucja tego typu na świecie - wpisała w 2007 r. język śląski do swojego rejestru języków świata. Uznawany jest on przez wielu naukowców w kraju i zagranicą za odrębny język z grupy języków zachodniosłowiańskich, który rozwijał się wraz ze specyficzną śląską kulturą i tradycją niezależnie od polszczyzny z przyczyn sześciusetletniej izolacji politycznej ludu śląskiego od narodu polskiego, z tych też przyczyn mowa ta asymilowała się z językiem czeskim, niemieckim, a po 1945 roku także polskim, zachowując swoją specyfikę i odrębność. Wciąż jednak bliższy jest on językom dolnołużyckiemu, górnołużyckiemu i morawskiemu, niż współczesnej standardowej polszczyźnie.

Próby standaryzacji literackiego języka śląskiego, podejmowane były już w XIX wieku m.in. przez popularnego na Górnym Śląsku poetę ks. Antoniego Stabika. Od lat trzydziestych XX wieku istnieje już śląski mikrojęzyk literacki – laski, oparty na bazie pogranicznej śląsko-morawskiej gwary, ustandaryzowany przez śląskiego pisarza Erwina Goja, znanego jako Ōndra Łysohorsky. W tym samym czasie dialektolog rodem z Baborowa na Opolszczyźnie Feliks Steuer opracował odrębną pisownię śląskiej mowy wykorzystywaną do dziś przez niektórych twórców. Obecnie trwają prace nad stworzeniem współczesnego śląskiego języka literackiego. Jednym z wyzwań rozwojowych śląszczyzny stała się potrzeba ujednolicenia jej zapisu, jak i stworzenia instrumentów edukacyjnych pozwalających na nauczanie tej formy zapisu. W odpowiedzi na tę potrzebę powstał zespół opracowujący zasady zapisu śląskiej mowy oraz elementarz (ślabikorz) do jej nauczania. Przewodniczyła mu pani prof. Jolanta Tambor z Uniwersytetu Śląskiego, zaś w pracach uczestniczyli eksperci Towarzystwa Piastowania Ślōnskij Mowy "Danga", Stowarzyszenia Pro Loquela Silesiana oraz Ślōnskij Nacyjnyj Łoficyny. Sukces prac tej grupy w postaci zasad pisowni mowy śląskiej został zaprezentowany podczas zgromadzenia w Sejmie Śląskim w lipcu roku 2009, zaś we wrześniu 2010 roku dwa tysiące uczniów śląskich szkół rozpoczęło naukę czytania z Gornoślōnskigo Ślabikorza. Mimo to mowie śląskiej, której grozi wyginięcie, poprzez procesy unifikacji kultury we współczesnym świecie, a także mocno zaawansowany i naturalnie postępujący proces polonizacji społecznego przekazu na terenie Rzeczypospolitej, zwłaszcza w społecznościach wielkomiejskich Górnego Śląska, gdzie obecnie zaledwie 1/3 osób identyfikujących się z odrębnością tradycji i kultury śląskiej mówi po śląsku. Język śląski wymaga więc ochrony prawnomoralnej i wsparcia materialnego, szczególnie w obszarze edukacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty na które oddziałuje projektowana regulacja

Projektowana zmiana ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw będzie oddziaływać na około 850 tysięcy osób deklarujących się jako osoby narodowości śląskiej oraz na ich dzieci w wieku szkolnym, a także na samorządy gminne w warunkach określonych ww. ustawą.

2. Konsultacje społeczne

Zmiana proponowana w niniejszym projekcie wynika w całości z efektów konsultacji społecznych prowadzonych w społeczności Ślązaków przez kilkanaście organizacji skupionych w Radzie Górnośląskiej. Jednakże najistotniejszym elementem konsultacji społecznych w obszarze proponowanej nowelizacji jest Narodowy Spis Powszechny w 2011 roku, w którym ponad 847 tysięcy osób zadeklarowało narodowość śląską.

3. Wpływ regulacji na dochody i wydatki sektora finansów publicznych

Skutki finansowe dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego są trudne do określenia, gdyż wynikają z aktywności członków mniejszości etnicznej w ich staraniach o wsparcie.

Koszty związane z wprowadzeniem i używaniem na obszarze gminy języka pomocniczego oraz koszty związane z wprowadzeniem dodatkowych nazw używanych obok urzędowych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych, nazw ulic w języku mniejszości ponosi budżet gminy (art. 15 ustawy). Natomiast koszty związane z wymianą tablic informacyjnych, wynikającą z ustalenia dodatkowej nazwy miejscowości lub obiektu fizjograficznego w języku mniejszości, ponosi budżet państwa. Organy władzy publicznej są obowiązane podejmować odpowiednie środki w celu wspierania działalności zmierzającej do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości. Dotacje wynikające z tego obowiązku mogą być środki przekazywane z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz z budżetu państwa. Suma wsparcia państwowego przeznaczane na potrzeby wszystkich mniejszości łącznie wynosi kilkanaście milionów zł rocznie i dotyczy:

- dotacji celowych przekazywanych z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminy na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
- na oświatę i wychowanie oraz szkolnictwo wyższe, a także na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, a także na działalność radiową i telewizyjną.

Istotne znaczenie dla mniejszości mają środki budżetu państwa w ramach subwencji oświatowej wynoszące rocznie kilkaset milionów złotych z przeznaczeniem na potrzeby wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych oraz język regionalny. Dla poszczególnych społeczności narodowościowych i językowych oznacza to wsparcie finansowe mocno zróżnicowane w zależności od aktywności edukacyjnej danej społeczności. Szkoła organizuje nauczanie języka mniejszości na pisemny wniosek, składany na zasadzie dobrowolności przez rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Nauczanie tego języka może być organizowane w oddziałach klasowych liczących nie mniej niż siedmiu uczniów, a przy mniejszej liczbie zainteresowanych - w grupach międzyoddziałowych, międzyklasowych lub międzyszkolnych zespołach nauczania języka. Nauka języka mniejszości odbywa się w szkołach publicznych głównie w ramach przedmiotu dodatkowego, w wymiarze 3 godzin tygodniowo. Dodatkowe

koszty wynikające z podejmowania przez szkołę zadań służących podtrzymywaniu tożsamości etnicznej są rekompensowane w formie zwiększonej subwencji przekazywanej organom prowadzącym szkoły. Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zwiększana jest o współczynnik 0.2 lub 1.5, w zależności od liczby uczniów w szkole objętych dodatkowymi zajęciami. Dla przykładu: w przypadku społeczności określającej siebie jako Kaszubi wydatki budżetu związane z edukacją w roku 2009 wyniosły 47.215.061 zł (subwencja oświatowa). Społeczność Ślązaków wydaje się być czterokrotnie większa od społeczności kaszubskiej. Jednakże na Śląsku nie ma ani instytucjonalnej tradycji ani metodyki nauczania w języku śląskim, co zapewne nie spowoduje nagłej absorpcji subwencji oświatowej w związku z nauczaniem w tym języku. Na tej podstawie można przypuszczać, że zwłaszcza w kilku pierwszych latach wydatki związane ze wsparciem edukacyjnym Ślązaków nie przekroczą kilkunastu milionów złotych rocznie.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Proponowana nowelizacja nie będzie mieć istotnego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

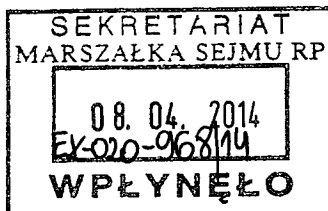
Wejście w życie ustawy będzie miało korzystny długofalowy wpływ na rozwój regionów, a w szczególności województw śląskiego i opolskiego, przez wzbogacenie ich zasobów kulturalnych i społecznych.

6. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Proponowana zmiana jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, dn. 8.04.2014 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
projektu ustawy o zmianie ustawy
o mniejszościach narodowych i etnicznych
oraz o języku regionalnym
ul. ks. Norberta Bończyka 9/4
40-209 Katowice

Pani Ewa Kopacz

Marszałek Sejmu RP

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 24.06.1990r o wykonaniu inicjatywy obywatelskiej - Dz. U. z 1999 r. Nr 62, poz. 688 zawiadamiam Panią Marszałek o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym ma swoją siedzibę w Katowicach, przy ul. ks. Norberta Bończyka 9/4, 40-209 Katowice.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych utworzyło 17 osób, które mają prawo wybierania do Sejmu i złożyły pisemne oświadczenia o przystąpieniu do Komitetu, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Osoby tworzące Komitet złożyły oświadczenie o wskazaniu pełnomocnika i jego zastępcy.

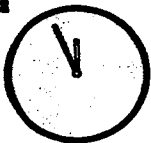
Pełnomocnikiem Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym został Jacek Tomaszewski, zamieszkały PESEL: zastępcą pełnomocnika został Jerzy Szymonek, zamieszkały PESEL: PESEL:

Oświadczenia o wskazaniu pełnomocnika i jego zastępcy wchodzą w zestaw załączników do niniejszego zawiadomienia.

Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej
projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

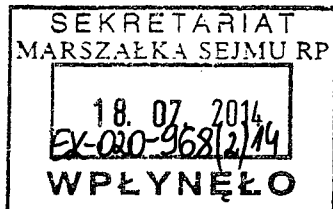
Jacek Tomaszewski

Wybiła
godzina

jestemslazakiem.pl

Warszawa, 18 lipca 2014 r.

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu

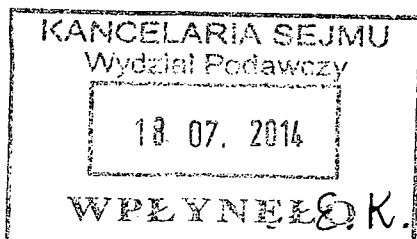
Szanowna Pani,

Uprzejmie informuję, że Komitet Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym zebrał¹⁴⁰..... tysiące z wymaganych 100 tysięcy podpisów pod projektem zmiany ustawy, które dziś przekazujemy na pani ręce.

Jacek Tomaszewski

Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy
Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie
ustawy o mniejszościach narodowych i
etnicznych oraz o języku regionalnym

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy
o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym
ul. ks. Norberta Bończyka 9/4 40-209 Katowice
Pełnomocnik Jacek Tomaszewski,

**Wybiła
godzina**

jestemslazakiem.pl

Warszawa, 18 lipca 2014 r.

**Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu**

Złocnõ Pani,

Roztõmile powiadõmiõm, iże Kõmitet Inicjatywy Ordõnkodõwcyj cechõnku ordõnku
õ miyniyniu ordõnku õ myńszościach narodowych i etnicznych a gõdce regijõnalnyj
pochytõł140..... tysiyncy przidajnych handsztriftõw pod cechõnkym
miyniyniõ ordõnku, kere dzisiej Wõm przekõzujemy.

Jak Ślõnzõki erbnõm sztatus myńszości etnicznyj to bydõm mogli pisać we swojij
gõdce, ale terõzki jeszcze tego niy majõm, skuli tego w przidowce posylõmy tyż
polskõ wersyjõ tego szkryftu.

Jacek Tõmaszeski

Peñõmocnik Kõmitetu Inicjatywy
Ordõnkodõwcyj projektu ordõnku
õ zmianie ordõnku õ myńszościach
narodowych i etnicznych i gõdce
regijõnalnyj

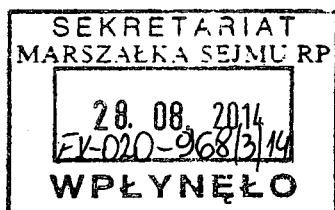
Ślãzacy uzyskujãc status mniejszości etnicznej bẽdã mieć prawo do pisania w swoim
własnym jãzyku, ale poniewaź teraz tego prawa jeszcze nie posiadajã poniżej
załączamy tłumaczenie na jãzyk polski.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy
o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o jãzyku regionalnym
ul. ks. Norberta Bończyka 9/4 40-209 Katowice
Peñõmocnik Jacek Tomaszewski,

Wybiła
godzina

Jestemslazakiem.pl

Katowice, 27 sierpnia 2014 r.

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu

Upoważnienie

Zgodnie z art. 14. ust 1. Ustawy o wykonaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w pracach nad projektem ustawy Komitet reprezentować będzie dr hab. Zbigniew Kadłubek.

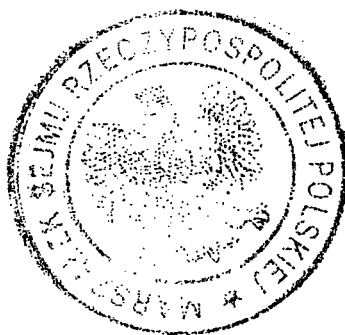
Z poważaniem
Jacek Tomaszewski

Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej
projektu ustawy o zmianie ustawy
o mniejszościach narodowych
i etnicznych oraz o języku regionalnym

POSTANOWIENIE NR 8
MARSZAŁKA SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 18 kwietnia 2014 r.

**o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy
Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym**

Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) postanawiam o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

MARSZAŁEK SEJMU

Ewa Kopacz

Anna Sitar

**SZEF
KANCELARII SEJMU**

BPSP-020-3(10)/14

Warszawa, 30 lipca 2014 r.

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu

Dr. inż. Paweł Murwicki

Uprzejmie informuję, iż po wniesieniu w dniu 18 lipca 2014 r. do Marszałka Sejmu, przez Pełnomocnika Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, projektu ww. ustawy wraz z załączonym wykazem podpisów obywateli udzielających poparcia przedłożonemu projektowi, Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych sprawdziło czy projekt jest tożsamy z projektem przyjętym przez Marszałka Sejmu postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2014 r. oraz czy została złożona wymagana liczba podpisów.

Na podstawie § 8 ust. 1 i 2 zarządzenia Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 września 2000 r. w sprawie określenia trybu postępowania w Kancelarii Sejmu dotyczącego inicjatywy ustawodawczej obywateli powołano zespół liczący do sprawdzenia prawidłowości złożonych podpisów. Zespół w dniach od 21 do 25 lipca 2014 r. dokonał następującego ustalenia: wykaz podpisów obywateli zawiera 15416 stron znajdujących się w 31 teczkach; ogółem zweryfikowano 107191 podpisów znajdujących się na pierwszych 11500 stronach (23 teczki), z których 105698 podpisów uznano za złożone prawidłowo, natomiast 1493 podpisy złożono wadliwie. Wobec powyższego uznać należy, że spełniony został wymóg złożenia co najmniej 100000 podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Przy sprawdzaniu prawidłowości udzielenia poparcia projektowi ustawy badano czy dostarczone wykazy podpisów spełniają wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą”, tj. czy zawierają: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania (ze wskazaniem nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu oraz numeru mieszkania), a także numer ewidencyjny PESEL i podpis osoby udzielającej poparcia projektowi ustawy. Ponadto sprawdzano, czy każda strona wykazu zawiera nazwę Komitetu oraz tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności ustalono, iż projekt wraz załączonymi wykazami podpisów został złożony w przewidzianym ustawą terminie, treść przedłożonego projektu nie została zmieniona w stosunku do projektu przyjętego przez Marszałka Sejmu w dniu 18 kwietnia 2013 r., a do projektu załączono wymaganą liczbę prawidłowo złożonych podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy. Wobec powyższego, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, istnieje podstawa do skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadomienia o tym Pełnomocnika Komitetu.

Lech Czapla

Lech Czapla
Lech Czapla

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

BPSP- 020-3 (M)/14

Warszawa, 31 lipca 2014 r.

Pan

Jacek TOMASZEWSKI

Pełnomocnik

Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

projektu ustawy o zmianie ustawy
o mniejszościach narodowych i etnicznych
oraz o języku regionalnym

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. z 1999 r. Nr 62, poz. 688 z późn. zm.) zawiadamiam, że wniesiony w dniu 18 lipca 2014 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym zostanie skierowany do pierwszego czytania w Sejmie.

Jednocześnie pragnę nadmienić, iż w myśl art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w pracach nad projektem ustawy Komitet reprezentuje przedstawiciel lub osoba uprawniona do jego zastępstwa, powołana w trybie określonym w art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Ewa Kopacz

Amarsław

Warszawa, 20 sierpnia 2014 r.

BAS-WAPEiM-1881/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych
innych ustaw (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jacek
Tomaszewski)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Obywatelski projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, ze zm.). Zmiana ma na celu dopisanie mniejszości śląskiej do listy uznawanych mniejszości etnicznych. Konsekwencją tej zmiany jest uwzględnienie przedstawicieli tej mniejszości w składzie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Projektowana ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2016 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje spraw objętych zakresem projektu ustawy.

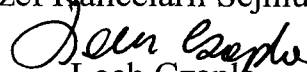
3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu ustawy pozostają poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw nie jest objęty zakresem regulacji prawa UE.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 20 sierpnia 2014 r.

BAS-WAPEiM-1882/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

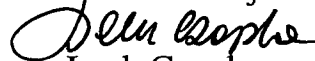
Opinia prawna w sprawie stwierdzenia, czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jacek Tomaszewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Obywatelski projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, ze zm.). Zmiana ma na celu dopisanie mniejszości śląskiej do listy uznawanych mniejszości etnicznych. Konsekwencją tej zmiany jest uwzględnienie przedstawicieli tej mniejszości w składzie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Projekt nie ma na celu wykonania prawa Unii Europejskiej.

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla